

glas Ruskega cara od 14. dne t. m. za prihodnje leto tudi na Russkem oklicuje splošno dolžnost vojaštva, se boste potem Francoska in Ruska armada zdatno pomnožili. Gotovo pa je to, da ne bode dolgo, ko Rusija bode prva vojna moč na svetu.

* *Največ pšenice dobivajo Angleži iz severne Amerike in Rusije.* Zadnjih 15 let so je vpeljali iz Amerike 143 milijonov angleških centov, tedaj 27 odstotkov vsega, kolikor pšenice Angleži potrebujejo; iz Ruskega pa so je vpeljali 126 milijonov centov, tedaj 24 odstotkov.

* *O tistih 500.000 gold., ki so se lani podarili ustavovernim duhovnom,* pišejo vladni časniki (tedaj se more verjeti), da je podpore prosilo 5967 duhovnov, od katerih jih je 4809 dobilo 489.122 gold. Kompetentov je bilo lani precej več memo predlanskega: v doljni Avstriji 382, v Tržaški škofiji 395, na Českem (večidel nemškem) 816, na Moravskem 355, v Tirolih 279; v drugih škofijah je bilo kompetentov lani blizo toliko kolikor predlanskem. Vladno poročilo pravi samo, da se je lani mnogim takim podpora dela, ki je predlanskim zavoljo „inkorektnega zadržanja“ niso dobili, lani pa so se „poboljšali.“ — Po takem je ta polmilijonček vendar le premija za ustavovernost. Ker oficijozni časniki sami to trdijo, mora že res biti.

* *Kobilice.* Nedavno se je prikazala velika truma kobilic okoli Brescie, ravno tako kakor lansko leto, ko so Sardinijo napadle in vse pokončale. Ljudje delajo, kar morejo, da bi to šibo odpravili, ker žuga jim nevarnost, da kar nič ne pridelajo.

Naši dopisi.

V Gorici 8. febr. — „Neue fr. Presse“ je prinesla v listu od 6. dne t. m. zanimiv dopis iz Trsta o zadevah tukajšnjega in Isterskega deželnega šolskega svetovalstva. Popred kritikuje dopisnik šolsko-nadzorstveno postavbo za grofijo Goriško, češ, da določuje, da mora deželni nadzornik biti eden dveh šolnikov, katera v deželnem svetu šolstvo zastopata. To se zdi dopisniku čudno, ker meni, da ni mogoče ali vsaj ne lahko, dobiti moža, kateri bi bil kos nalogi, nadzorovati vse predmete in vse šole na Goriškem, slovenske, italijanske in nemške (srednje); vendar pa sam pritrjuje, da se je od začetka posrečilo najti tacega moža (gosp. Klodič a?). Vlada je hotela lani — pravi dalje dopisnik — popraviti nadzorstveno postavbo; al deželni zbor ni sprejel vladnega predloga. Namestnik Primorski pa si je znal vkljub temu pomagati; pridobil je za se ministra Stremajer-a in oba skup sta dosegla cesarsko resolucijo, katera jima je zdaj škit proti deželnima zboroma (oziroma odboroma) Isterskemu in Goriškemu. Dognalo je tedaj, cesar je namestnik Tržaški želel: administracija in nadzorstvo je združeno v Trstu za vse Primorsko. Ta „fait accompli“ v roci sta mislila naš namestnik in minister za uk stopiti pred deželna zastopa v Gorici in Istri, pričakovaje, da zbora stisneta rame in porečeta: „kar je — je“. Prišlo je pa drugače. Deželna zastopa zdaj še krepkejšo postopata proti vladnim naredbam. Prvi korak je Coronini-eva interpelacija v državnem zboru, katero je podpisal tudi Herbst. Minister ni še odgovoril tej interpelaciji; pač pa v odseku za pretresanje proračuna vsled neke debate zarad stroškov za Primorsko šolsko nadzorstvo je Stremajer rekel, da „deželna šolska sveta v Istriji in Gorici imata ostati taka, kakor sta po deželnih postavah.“ To pa ravno je tisto, v čemur se deželna zastopa in vlada ne vjemajo: tolmačenje postavbe. In na to meri tudi interpelacija Coronini-eva. — Dalje slišimo, da se na Go-

riškem vsa šolska mašina ustavi, če se ne doseže porazumek med dotičniki. Okrajni in krajni šolski sveti nočejo imeti nič več opraviti s prenarejeno višo šolsko oblastjo v Trstu in žugajo, da bodo začeli „strikati“. Faktično je od 1. februarja t. l. sedež nadzorstvene oblasti in administracije v Trstu. Radovedni smo, kako se bodo reči razpletale ali zapletale. — Druzega novega pri nas ni, razen, da imamo neke velikaše tukaj, Kranjskega deželnega predsednika grofa Auerperga (v Pevmi), in pa Rothschilda v Böckmann-ovi vili. — Pust je — vkljub „krachu“ — jako živ, — v čitalnici že celó. — V mestu in po deželi je bil že dvakrat velik lov — a ne na zajce, kajti okoli sv. Valentina treba je zajce v miru pustiti, ampak na — postopače in vsakošne neznane in nevarne ljudi. Prvikrat so jih polovili 50 (v mestu in okolici; — v eni sami vasi en dan 7); včeraj je bil drugi lov. Da, da, lepi časi hvalisane ère, ki jo liberalci zovejo „volkswirthschaftlichen Aufschwung.“

Iz Kranja 6. febr. (*Vodnikov praznik*), katerega čitalnica naša vsako leto slovesno obhaja, je tudi letos privabil mnogo občinstva v okusno okinčane čitalnične prestore, v katerih smo 2. dan t. m. slavili spomin nemrlega buditelja našega. Slavnostni govor, katerega je zložil sedanjí predsednik čitalnice dr. Mencinger, govorila je v občno pohvalo gospodičina Rudolfova. Temu sledilo je petje, dramatičen prizor „na Koprivniku“ in pa ples, katerega povzdignilo je prelepo število krasnih naših gospá in gospodičin in ki je trajal do 5. ure zjutraj. Tudi postrežba v restavraciji, katero je to pot iz prijaznosti prevzela gospá Šifrerjeva, bila je izvrstna. Občna zadovoljnost je tedaj kraljevala v zbranem društvu, kar se je vsem navzočim na obrazih bralo. — Med tem pa, ko smo narodnjaki praznovali rojstni dan moža,

Ki od ledine naše domačije

Je vezal prvi venec poezije“

obhajali so predvečer v Dolenčevi gostilni s „koncertom“ prerobjenja pred nekaj leti tu zamrle nemške „kazine“, ki se je s pomočjo naših veteranjakov zopet oživila. Ne zavidamo sicer nikomur zabavati se po svoje, vendar ne uganemo zastavice, zakaj so nekateri čitalničarje in celó čitalnični odborniki ob enem tudi kazinci? Nekdaj so Kranjci to imenovali „šviga švaga čez dva praga.“ — Konečno naj povemo še to, da je zdaj nedeljska šolska maša v roženkranski cerkvi brez pridige in to za to, da bi gimnazijska mladež kužnih koz, ki pa v našem mesticu niso epidemične, ne nalezla!! —

Iz Vipave 8. sveč. — Slovesna veselica, katero je naša čitalnica 2. dne t. m. Valentinu Vodniku na spomin napravila, izvršila se je vkljub neprijetnim razmeram tukajšnjega družinskega življenja v občno zadovoljnost in na čast našim vrlim domorodcem in domorodkinjam. Stálno načelo čitalnice naše, gojiti pošteno veselo življenje, razodelo se je sijajno ravno pri tej veselici, s katero pa je tudi pokazala, da s svojimi lastnimi močmi brez navpihnjene tuje pomoči more doseči svoj blagi namen. Zato pa je tudi čitalničin odbor hvaležen vsem podpornikom in podpornicam naše domače stvari, med katerimi se še posebno odlikuje gospá Karolina Majerjeva, ki ne le v pomoči pri igráh, temuč tudi v vsaki drugi zadevi djansko kaže preblago domoljubno srce svoje. — Zlaj pa povejmo, kako se je vršila naša „beseda“. Vrli naši domači fantje so nam pod vodstvom gosp. Ráčiča peli tako lepo, da bi bili v eno mer radi poslušali njihove „Kranjske fante“. Gospá Roza Smuč-eva in gospodičina Matilda Peganova ste s krasnim dvogovorom iz „Maria Stuart“, po Schillerju od Fr. Cegnarja poslovenjenim, vzbudili

splošno občudenje. Prirčna hvala izvrstnim govornicam! Pa tudi petje ravno omenjene gospodičine bilo je s živahno pohvalo sprejeto. Naj bi nas častita gospodičina, pa še druge, kmalu spet razveselile z lepo pevsko svojo zmožnostjo! — Igra „Butec omikance za norca ima“, katera kratkocasi in podučuje ob onem, je vzbudila veliko smeha. Velečastitemu gosp. dekanu Grabrijanu čestitamo, da mu je zopet izvrstno obveljalo stvariti delce, v katerem se lepo strinja „utile dulci“, zato je živa naša želja, naj bi mnogozasluženi gospod sebi za kratek čas o sitnih dnevih si kmalu spet izbral kak gledališk predmet in ga nam v domači besedi, v kateri je mojster, podal v pošteno zabavo in korist družbinskega življenja. „Kimovič“ — gosp. Radoslav Silvester, ki je igro kot izkušeni vodja vodil, „baren Šeljko“ — gosp. Dekleva, in „stotnik“ — gosp. Krapež: vsi delali so marljivo ter tako k dobremu vspehu pripomogli. „Gospo“ igrala je gospodičina Virk-ova kakor navadno izvrstno, ravno tako „Dorico“ gospodičina Peganova; njima se je lepo pridružila gospodičina Aneta Šlegelnova, ki je kot „Barbika“ prvokrat nastopila oder. Vsem tedaj, ki so nam napravili prijeten večer, iz srca kličemo: slava! — Vedrilo zadnje mlajšemu svetu pa je bil ples, ki je tudi odškodoval one domorodkinje in domoljube, ki so za nas se trudili v „besedi“.

Iz Zagorja na Notranjskem. (Čitalnico) smo ustanovili; ona tedaj stopi kot najmlajša med sestrice svoje slovenske. Bog daj srečo!

Iz Št. Vida nad Ljubljano. (Čitalnica naša) je napravila preteklo nedeljo „besedo“ v spomin svojemu ustanovitelju ranjcemu gosp. Blažu Potočniku, h kateri je prišlo mnogo občinstva iz Ljubljane, Šentvida in okolice. Popoldne že pred „besedo“ se je pripeljal z rodovino svojo gosp. dr. Jan. Bleiweis in prinesel krasen lavorjev venec z lepim napisom ter ga obesil krog podobe Potočnikove. „Besedo“ je pričel gospod predsednik s pozdravljenjem prišlih poslušalcev in dal razdeliti nekoliko iztisov tiskanega životopisa rajncega Potočnika. Temu je sledil slovesni govor, v katerem je vrla rojakinja lepo razložila pomen današnje besede. Šaljivi govor „Kazen izdajalca“ je zbudil splošno veselost in igra „Muteč“ se je prav vrlo predstavljala. Med posamesnimi točkami so se pele pesmi Potočnikove in tako je „beseda“ po vsem dosegla svoj blagi namen; občinstvo pa je bilo navdušeno in veselo lepega spomina. Med poslušalci drugimi poslušalci bil je tudi misijonar gosp. Tomazin, ki je zadnji večer pred svojim odhodom v Ameriko preživel prav veselo v sredi častiteljev nepozabljivega Blaža Potočnika.

Iz Ljubljane. (Iz seje družbe kmet. 1. t. m. — Konec) Ker nekateri gospodarji, ki dobijo iz državne podpore po znižani ceni goveda, ne ravnaajo po predpisih, je bilo sklenjeno, da se vsaki taki živini na stegnu ali v rog vžge znamenje, in da se pozimi ogleda od gospodov, katerim družba nadzorstvo izroči. — Prošnje 37 občin, ki so ali že lani ali letos podpore za kalfi (vodnjake) prosile, se izročijo dotičnemu odseku za poročanje v prihodnji seji. — S tem so bile vse one stvari rešene, katere spadajo v področje subvencijskega odbora.

Ko je vse to bilo dognano in sta gospoda zastopnika deželnega odbora in deželne vlade sejo zapustila, so se obravnavale še sledeče druge stvari, ki spadajo v področje družbe kmetijske same. Pred začetkom teh obravnav pa je poprijel predsednik baron Wurzbach besedo in čestita dr. J. Bleiweisu, da je po 40letnem delovanju od mnogih opravil, ki jih ima, odložil eno breme, službo namreč c. k. deželnega zdravnika za živino; odbor družbe kmetijske radosten priznava velike

zasluge njegove na tem polji za deželo Kranjsko, in mu v imenu odborovem izrekuje toplo željo, na bi še mnogo let kmetijski družbi na korist znano svojo delavnost razvijal, ter sklepa svoj nagovor s srčnim živio-klicem, katerega ponavljajo vsi odborniki. Dr. Bleiweis se ginjenega srca zahvaljuje predsedniku in odbornikom, rekši, da ga ta voščila temveč veselijo, ker je prepričan, da pridejo iz prijateljskih src.

Potem so se pričele še ostale obravnave. Načrt pravil, družbi poslan od c. kr. deželne vlade v poročanje, kako naj bi se premije dajale gospodarjem, ki marljivo les zarezajo v pušobnih gozdih, je bil odborniku gosp. Vičelnu izročen v poročilo. — Poročilo g. Šolmajerja o razstavi Dunajski, ki se ima natisniti v družbenih „naznanilih“, je bil prvomestniku odbora za splošne zadeve v pregled izročeno. — 35 novih udov, med katerimi 30 po predlogu gosp. Šolmajerja iz okolice Blejske na Gorenjskem, je bilo sprejetih.

— (Iz seje deželnega odbora 6. febr.) Na dopis deželne vlade, da bi dežela prevzela cesarski most čez Savo pri Litiji v oskrb in popraviljanje, se je sklenilo, deželni vladi razloge povedati, po katerih dežela omenjenega mostu nikakor ne more prevzeti v svoje vzdrževanje. — Vsled dogodbe, da je bila J. K. iz V. zaradi 75 krajcarjev dolga na občinskih davkih po okrajnem služabniku ena krava zarubljena in v Ljubljano na prodaj odgnana, se je sklenilo, obrniti se na dotično okrajno glavarstvo, da uradnim osebam dá instrukcijo, po kateri se imajo ravnati, kedar zaradi cesarskih ali občinskih davkov koga rubijo, ter da okrajno glavarstvo svojim organom, tudi ukaže, da se imajo pri rubežni zaradi občinskih davkov ravnati po tem, kar jim županstvo ukaže. Pritožba J. K. zaradi povračila škode, ki ga je po tej rubežni zadela, pa se je zavrnila z dostavkom, da naj toži one ljudi, kateri so te rubežni in njemu narejene škode krivi.

— (Trgovska in obrtniška zbornica) je imela 9. dne t. m. redno sejo, v kateri se je med drugim naznanilo, da je finančni minister z ukazom od 4. dne februarja sklenil ustanoviti na podlagi postave od 13. decembra 1873 (drž. zak. št. 162) državno založnico za vojvodino Kranjsko v Ljubljani. V vodstvo te založnice je imenoval finančni minister šest gospodov, namreč: Karola Lukmana, Aleksandra Dreota, Mathiana, Polegega, Vinc. Sevnika in Seemana; od trgovsko-obrtniške zbornice je pa izvoljena druga polovica zaupnih mož, in sicer gg. Franc Fortuna, Janez Fabjan, Jožef Kušar, Mihael Pakič, Vaso Petričič in Matevž Treun. Potrdil se je proračun, v katerega se je tudi za obrtne šole postavilo 700 gold. Prošnja županstva Topliškega za dva semnja se je izročila odboru 5 udov v poročilo. Sklenilo se je podpirati prošnjo zbornice v Insbruku za napravo železnice iz Insbruka v Bludenc, dalje se vnovič potegniti za naši dve železnici iz Ljubljane v Karlovec in iz Loke v Trst. Računski sklep za leto 1873. se je izročil odboru 5 udov v poročilo. Vzelo se je poročilo tajnika Janeza Murnika o razstavi Dunajski na znanje, iz katerega je razvidno, da je zbornica podpirala po svoji moči razstavne namene, da je izdala za te nad 1000 goldinarjev, da je skupne razstave izvršila v 7 vrstah, v katerih je bilo 24 razstavljalcev, katerim je jury pripoznala 7 medalij za zasluge in 16 pohvalnih pisem. Tukajšnji podružnici narodne banke so se za cenzorje nasvetovali: gg. Jožef Kušar, G. Tönies in Bamberg. Za predsednika zborničnega je bil z 8 glasovi izvoljen V. C. Supan in za podpredsednika s 13 glasovi Janez Horak.

— (Katoliško-politično društvo) je po poročilu „Slovenčevem“ v poslednjem svojem shodu 8. dne t. m. po predlogu g. Potočnika enoglasno sklenilo čestitati

Poznanskemu škofu grofu Ledohovskemu za pogumno obnašanje nasproti vladnemu silstvu, in Ljubljanskega knezoškofa naprositi, da mu to blagovoli naznani pismo.

— Gosp. Ludevik Ravnikar, dozdej tajnik c. k. deželne sodnije Kranjske v Ljubljani, je imenovan za c. k. svetovalca pri tej sodnji.

— Ker je po več kot 40letnem službovanji deloma (kot c. kr. profesor živinozdravstva in sodniškega zdravilstva, deloma kot c. kr. deželni zdravnik za živino dr. Jan. Bleiweis prosil penzije, je razpisana zdaj ta služba do 15. dne t. m.

— Gosp. dr. Sterbenc je imenovan za podvodja bogoslovskega seminija.

— Dr. Costa se je pretekli teden o opravkih za banko „Slovenijo“ podal v Pešt.

— (Kazalo vseh od leta 1849 do 1874 v Kranjski deželni zakonik vzetih postav in ukazov) bode izdal pl. dr. Vestenek, c. k. okrajni komisar, v nemškem in slovenskem jeziku. Dobra misel je to, ki bode vsem, ki iščejo kake postave ali kakega ukaza v zakonu, polajšalo hitro najti, česar želijo. Tudi našim županom bode to kazalo dobro došlo.

— (Knjige Matice slovenske), katere bodo č. udje dobili za 1873. leto, so že pri bukvozezu.

— (Trgovcem se naznanja), da v Stari Brni (Alt-Brün) je sejm že 23. marca namesti 6. aprila, in 31. avgusta namesti 7. septembra.

— (Katoliška družba za Kranjsko) ima letni občni zbor 3. sušca v družbinih prostorih (na St. Jakobskem trgu). Začetek ob 6. uri zvečer. Dnevni red je: 1. Vvodni govor. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo pri dobrodelnem odseku. 4. Nasveti ali govori udov. 5. Nova volitev odbora in pregledovalcev računa. 6. Sklepni govor. Sv. maša bo tisti dan pri nunah ob 10½ uri. Gospodje udje, ki mislijo govoriti ali nasvete staviti, naj naznani to prvosedniku pismo ali ustmeno skrajni čas do 23. svečana; pozneje se tako naznani ne sprejema. Govori in nasveti, ki niso bili razglašeni, ne dopuščajo se.

— Na mnoga vprašanja povemo, da gosp. župnik Jerič v Ljubljani je po umrlem gosp. Lesarji prevzel mandatarstvo za družbo sv. Mohora.

— (O slovesni „besedi“ Vodniku v spomin) obljubili smo zadnjič še kaj reči. Mladoslavencem hodi slavljenje Vodnika posihmal, kar liberalizem od „farjev“ nič noče slišati, zelo navskriž, zato so Vodnika, ki tudi je bil „far“, izbrisali iz pratike svojih „svetnikov“, in častiti naš pesnik g. Bilc je po gospici Podkrajšekovi zato menda brez vspeha rodoljubno željo izrekal, popevaje:

In zdaj, ko biva gori nad zvezdami

Naš pesnik, ter za trud plačilo vživa,

Naj, bratje, duh Njegov živi nad nami,

Naj domoljubje v srce nam vliva:

Vodnikov duh Slovence naj edini

V zvestobi veri, caru, domovini! —

Vendar nadjamo se, da zmota ne bode trajala večno in zlasti taka zmota ne, ki v narodu našem nima korenine; vsahnile bodo zato veje, ki so le „vodene mladike“, cepljene s tujimi cepiči na domače zdravo drevo.

Slavil se je letos v čitalnici naši Vodnikov spomin res posebno sijajno. Gospica Podkrajšekova, biser narodnega gledališča, je s polnim občutkom deklamovala lepi prolog, složen od gosp. J. Bilca; — zbor čitalničin zastopan po več ko 40 gospodih pevcih pod vodstvom gosp. Šantelna je zlasti v Zajčevi „Iztočni zori“ izbudil tak entuzijazem, da se je dvorana ploska tresla, in to temveč, ker je samospjev gosp. Chlumetzkega, Čeha in prvega pevca nemške opere, še

povzdignil efekt čarobnega tega zbora. Gosp. Chlumetzki pa je tudi tako globoko v srce segel poslušalcem z ljubeznjivo pesmijo „na zvidenje“, kakor je s „staročesko“ stresel jih. Živahna pohvala, ki mu je donela od vseh strani, razodevala mu je željo, naj bi še kterikrat razveselil čitalnico s krasnim svojim petjem. Krivični pa bi bili, ako ne bi tudi s pohvalo omenili vojaško godbo in še posebno oni kvartet, ki je mojstersko izvršil Schubertov „adagio“. In da na dolgu nikomur ne ostanemo zaslužene hvale, izrekamo jo še gosp. Juvančiču, priljubljenemu voditelju plesov, med katerimi je tudi „kolo“ bil.

— Čitalnica konča svoje pustne veselice 14. dne t. m. s plesalno vajo; prav zadnji mejnik pusto- vanju pa stavi maškarada, s katero se že več let „sokol“ odlikuje.

— (Zimsko sezono v čitalnici) sklenete dve besedi: 1. in 22. marcija. V isti seji, ko je čitalničin odbor to sklenil, je bilo tudi sklenjeno, odbor dramatičnega društva povabiti v združeno besedo na korist „narodnemu domu“ Novomeškemu.

— (Slovenska Talija) nam je 5. dne t. m. prinesla novo igro „Dr. Robin“ in pa „Izbujeni lev“, ki nam je še od lani v dobrem spominu. O obeh moremo reči, da ste se v obče dobro izvršile, dasiravno je lanski „lev“ prekosil letošnjega. V prvi igri se je odlikoval posebno gosp. Kocelj, le nekaj smo pogrešali v mojsterski njegovi predstavi, namreč to, da se je „dr. Robin“ v maski svoji celó premalo premenil. Gospodičina Podkrajšekova in gosp. Schmidt sta mu vrlo dobro pomagala. — V opereti „Izbujeni lev“ je bila gospodičina Piskarjeva ličen in gibčen „Gaston“, gosp. Nolli in gospa Odijeva pa v petji in igri izvrstna. — Včeraj pa se je predstavljala nova igra s petjem pod naslovom „Slab papir“ ali „bankovčarji v razvalinah“ poslovenjena po nemški Kaiserjevi. Bila je sprejeta z zaslužen pohvalo, katera gré vsem igralcem zlasti gosp. Kajzelju, Kocelju in Schmidt, gosp. Toman-Jamnikovi in Odijevi; gospodičina Piskarjeva nas je radovala s petjem, gosp. Kajzel pa je s svojim kupletom o „slabem papirji“ cikal na naše časnike znane vrste. Grajati pa je v prestavi igre to, da je nasajena z nenavadnimi besedami „baš“, „stoprv“ itd. Tako naš narod ne govori, to smo že povdarjali, toraj naj se tudi na odru ne pači njegov jezik. Gledišče bi bilo lahko bolj polno, kakor je bilo. — V nedeljo se bo igrala Nestrojeva vedno dobra burka „Lumpaci-Vagabund“.

— (Kóž) se niti naša Ljubljana niti naša dežela še zmirom ne morete znebiti; čeravno niso huje, vendar tudi zdatno ne ponehajo.

— (O občnem zboru „Narodovn tiskarne“) poroča „Slovenec“, da odbor delničarjem zopet ni položil računa, a tudi prave bilance ne, ampak le nekaj inventar tistih reči, katere tiskarnica ima. Če se v fakični stan akcijskega premoženja pogleda, se vidi, da namesti 45.400 gold. znasa le še kakih 17.500 gold., polovica vločenega kapitala je tedaj že potrošena. Mariborska tiskarna se ne prodá, kakor je odbor nameraval.

— (Poberki iz časnikov.) Kar so „Novice“ v zadnjem listu pisale o „dramatičnem društvu“, je šlo „Narodu“ tako za kožo, da je po svoji navadi zarohnel nad člankom in po vseh kotih vgibal pisatelja, h koncu pa namesti dokazov, da ni istina, kar so „Novice“ pisale, navadno vrgel jim v obraz puhlo bombo, da natolcujejo (!), a da se njemu ne ljubi odgovarjati na to. No, ljubilo bi se že njegovemu modrijanu, toda — ne more ne, to je. Ali morda ni res, da se „Narodovi matadori“ ne brigajo za odborove seje, in tako zanemarjajo svoje dolžnosti? Ali ni tudi resnica, da

niso še ne ene dramatične pičice spisali, kritikujejo pa vse? Na to, gospôda, odgovorite, če morete, „hic Rhodus, hic saltate“! vse drugo je piškavo in neotesano mahanje po osebah, kakor je „Narodova“ navada, kedar svojih matadorov ne more oprati, pa druge z blatom ometaje, da bi se potem oni manj poznali med njimi. Zato, „Narodé“, odgovoril! — ne, če se ti bo zljubilo, ampak če moreš!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja 11. sveč. — Cesar se z velikim spremstvom danes podá v Petrograd. Da bi to potovanje na Rusko ne strašilo nemškega cesarja, se iz Dunaja piše na vse kraje, da Ruska vlada nikakor ne misli pretrgati prijazno zvezo z Nemčijo. To pa ob enem spričuje, da se cerkveni nasprotniki kar naravnost smešne delajo pred svetom s tem, da trdijo, da posilni brezcerkveni zakon bode v Avstriji gospodstvu cerkve korenino podsekal. To prav očitno kažejo sami, ker javkajo in zabavljajo čez vpliv katoliške cerkve na Francoskem — vkljub posilnega civilnega zakona. Zakon sam na sebi je res svetna pogodba med zaročenima; ker pa ne samo katoličani, temuč tudi ženin in neveste vseh družih vér v cerkev gredó, da pri poroki po duhovnu prejmejo blagoslov Božji, zato je vse pravo, da se svetno in duhovno poročanje ob enem v cerkvi zgodi, kajti svetno poročanje duhovnik izvršuje kot pooblastenec države. Isto veljá tudi o rojstnih maticah in mrtvaških registrih, ki so v rokah duhovnov. Ljudi vseh ver prinesó ob rojstvu in o smrti v cerkev. Duhovni tedaj državi na prid opravljajo te službe in gotovo bolje in natančneje kakor bi jih opravljal vsakoršen župan, ki bi imel vprihodnje nalogo, zakonce poročati.“

— Odbor, za verske postave v zbornici poslancev izvoljen, se je razdelil v dva pododborna: eden (v katerem so poslanci dr. Weber, Kopp, Göllerich, Wildauer, Russ, Schaup in Granitsch) obravnava vladne predloge, — drugemu pa (v katerem so Tinti, Haase, Sturm, Dinstl in Heilsberg) se je naročilo, naj osnova postavo za posilni zakon brez cerkve.

— Minister Stremajer je verskim predlogom dodal obširno poročilo, s katerim podpira vladne predloge; po „Vaterl.“ sledi iz tega poročila: 1) da država ima gospodarica biti cerkvi, tedaj očiten odpad od kristijanstva, 2) nemško-narodno cerkveno postavodajstvo kot vogelni kamen nemško-narodni ustavi, 3) nehanje cerkvenega poklica duhovnov in preuredba njih v državne služabnike, 4) nehanje jurisdikcije škofovske in njihove veljave. — Se vé da v vse to tiščijo mladostlovska srca. — Zanimivo je, kar „Reform“ o vladnih verskih predlogih zaradi posilnega brezcerkvenega zakona piše, rekoč: Dandanašnji liberalizem išče največo srečo človeštva v tem, da se ženitve ne sklepajo pred oltarjem v cerkvi, ampak v pisarnici soseskine pred županom. Da katoliška cerkev in Rimski papež tudi brezcerkveni (civilni) zakon strpeti morejo, to skušnja uči na Francoskem in v nemških Renskih deželah, kjer je posilni civilni zakon že 70 let vpeljan in kjer se zaradi tega razmere katoliške cerkve niso kaj posebno na slabo obrnile.

— (Veliki gospodje — veliki goljufi.) Na Dunaji zapirajo zdaj po vrsti gospôdo, ki je pri-taknjena glasovitemu finančnemu polomu. Ravno zdaj stoji pred Dunajsko sodnijo veliki denarni barantač Plaht, ki je oplahnal ljudi za toliko, da ima dolga za

2 milijona in 820.346 gold., premoženje pa le 12.000 gold. — Druzega finančnega velikaša Offenheima, ki je tudi že bil zaprt, so proti kavciji 1 milijona gold. začasno izpustili iz ječe. Dalje pridejo po poročilu „Tagessboten“ v preiskavo sodniško vodja vremenske zavarovalnice Reach zaradi goljufije, grof Wickenburg, ud gospôške zbornice, baron Raule in baron Sothen pa zavolj pregrešne krive. Lepi časi! Zato je res treba odstraniti — vero.

— (Franc-Jožefova ustanova za najdenice.) Iz pravil ustanove za najdenice Dunajske najdenišnice po načrtu dr. Fridinger-ja, vodje Dolnje-avstrijske deželne porodišnice in najdenišnice, katero je presviti cesar z najvišim sklepom od 11. novembra leta 1873 „ustanovo cesarja Franc-Jožefa“ imenovati blagovolil, se sledeče naznanja: Obresti iz kapitala te ustanove se imajo obračati za šolsko odgojo najdencev dolnje-avstrijske najdenišnice na Dunaju po končanem 6. letu brez ozira na to, ali imajo najdenici imenovane najdenišnice v tej ali drugi deželi Avstrijske države domovinsko pravico, da so le po zdravniškem izreku sposobni za šolski poduk. — Štipendije te ustanove bode od-dajal presviti cesar sam vsako leto 2. decembra po predlogu najdenišničnega vodstva. — Znesek in dôba vžitka teh štipendij se določuje po presodbi najdenišničnega vodstva za toliko časa, da se otroci v javnih šolah predpisanih predmetov dobro naučé. — Razpisoval se bodo te štipendije v Dunajskem časniku („k. k. Wiener Zeitung“) potem, ko se bode za 20.000 gold. kapitala nabralo. — Nalaganje kapitala in gospodarstvo ustanove oskrbuje Dolnje-avstrijski deželni odbor na Dunaji. — Doneske in darila za to ustanovo pa prejema Dolnje avstrijska c. k. deželna vlada na Dunaji.

Ogersko. — Čedalje bolj mršav je stan Magjarskega gospodarstva, — al ni čuda, če ga tare dolg z 174 milijoni. Ker levičarji ministerstvu velike sitnosti delajo in sploh cela Ogerska država stoji na slabih nogah, govori se o razpustu Ogerskega zbora, to pa utegne biti, kakor „Obzor“ piše, osodepolna stopnja, kajti uzburkala bi se cela dežela in osnovali bi se samo dve stranki: ena Avstrijska s pogodbo, druga Ogerska s programom neodvisne države. Katera stranka zmaga, veliko je vprašanje.

Žitna cena

v Ljubljani 7. februarija 1874.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 7 fl. 20. — banaške 7 fl. 92. — turšice 5 fl. — soršice 4 fl. 20. — rži 4 fl. 80. — ječmena 3 fl. 90. — prosa 3 fl. — ajde 4 fl. 40. — ovsa 2 fl. — Krompir 2 fl. 90.

Kursi na Dunaji 6. februarija.

5% metaliki 69 fl. 60 kr. Azijo srebra 107 fl. — kr.
Narodno posojilo 74 fl. 60 kr. Napoleoadori 9 fl. 4 kr.

Loterijne srečke:

v Gradcu } 7. febr. 1874: 59. 67. 66. 49. 45.
na Dunaji } 87. 41. 37. 58. 1.

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 21. februarija.

V Trstu 31. januarija 1874: 75. 81. 90. 6. 62.

Prihodnje srečkanje v Trstu 14. februarija.